Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul Fălești (judecător: Trocin L.)
dosarul nr.2a-199/2025

C U R T E A D E A P E L N O R D
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

17 aprilie 2025 mun.Bălți
Instanța compusă din:
Președintele completului Grosu Stanislav
Judecători Țihonschi Alina și Holban Radu
Grefier Grișciuc Paula

examinând în ședință publică, cererea de apel depusă de Pușcaș Denis împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 18.11.2024,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Țurcan Ivan împotriva lui Pușcaș Denis privind repararea prejudiciului moral încasarea cheltuielilor de judecată,-

C O N S T A T Ă :

Pretențiile reclamantului:

La data de 20 iunie 2024, Țurcan Ivan și avocatul acestuia Procopciuc Ion a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Pușcaș Denis prin care solicită repararea prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, prejudiciului material în mărime de 9 984 lei (format din cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul penal și contravențional în sumă de 5 000 lei și 4 984 lei venitul ratat), cheltuieli de transport 800 lei suportate la examinarea cauzei penale și contravenționale, încasarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză în mărime de 5 000 lei pentru asistență juridică și 800 lei pentru transport, în total 26 584 lei.

În motivarea acțiunii a menționat că, în baza cererii lui Țurcan Ivan a fost inițiat procesul penal nr. 2024370076.

La 22 martie 2024 procurorul în Procuratura raionului Fălești, L. Gonța prin ordonanță a dispus neînceperea urmăririi penale în privința lui Denis Pușcaș, deoarece a constatat, că lipsesc semnele infracțiunii, prevăzute de art. 287 alin. (2) Cod penal al RM, dar persistă semnele contravenției, prevăzute de art.78 alin. (1) Cod contravențional.

Respectiv, la data 22 martie 2024, procurorul în Procuratura raionului Fălești, Lilian Gonța a întocmit ordonanță privind examinarea cauzei contravenționale, prin care l-a recunoscut vinovat pe Pușcaș Denis în baza ***** Cod contravențional pentru faptul, că la data de 01 ianuarie 2024 în jurul orelor 18.30 a fost maltratat de ultimul pe o stradă din centrul satului *****, în urma cărora s-a ales cu leziuni corporale neînsemnate.

Reclamantul susține că, în urma acțiunilor comise de către pârâtul Pușcaș Denis, a suferit leziuni fizice și traume psihice, fiind nevoit să urmeze un tratament ambulatoriu la domiciliu, în perioada 01.01.2024 – 08.01.2024, constând în aplicarea de unguente pe

rană, administrarea de tratamente medicamentoase, inclusiv injecții intravenoase și intramusculare, pentru tratarea comoției cerebrale suferite.

Mai susține reclamantului că, în rezultatul acțiunilor pârâtului i s-a cauzat suferințele psihice, manifestate prin: lipsirea de surse de existență; imposibilitatea exercitării dreptului la muncă și la un trai decent; imposibilitatea întreținerii membrilor de familie; îmbolnăviri frecvente pe fondul stresului psihic; cheltuieli suplimentare pentru tratament și transport; impactul emoțional generat de agresarea fiului său, Țurcan Dumitru, în prezența sa, căruia i-au fost cauzate leziuni corporale mai puțin grave.

Având în vedere natura și gravitatea suferințelor, reclamantul solicită obligarea pârâtului Pușcaș Denis la plata sumei de **10.000 lei**, cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral cauzat prin săvârșirea contravenției.

Concretizează reclamantul că, pârâtul Pușcaș Denis nu a întreprins careva măsuri pentru compensarea prejudiciului, cauzat prin contravenție.

În consecutivitate solicită și încasarea din contul pârâtului Pușcaș Denis a venitului ratat legat de imposibilitate de a munci fiind sub tratament medical (venitul mediu lunar în anul 2024 fiind de 13 700 lei (sau 13 700 : 22 zile lucrătoare = 623 lei, 8 zile x 623 lei = 4 984 lei).

Cu referire la cheltuielile de asistență juridică, afirmă că, conform contractului de asistență juridică și în baza bonurilor de plată a achitat serviciile avocaționale în procesul penal și contravențional 5 000 lei, fapt confirmat prin borderoul de calcul, anexată la prezenta cerere. De asemenea reclamantul Țurcan Ivan a achitat serviciile avocatului în prezenta cauza civilă în sumă de 5 000 lei.

Solicită, reclamantul scutirea de la achitarea taxei de stat, în conformitate cu art. 85 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 18 noiembrie 2024 acțiunea a fost admisă parțial:

- ✓ S-a încasat de la Pușcaș Denis în beneficiul lui Țurcan Ivan, suma de 10 000 lei cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral și 6 700 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, proporțional părții admise;
- ✓ S-a încasat de la Pușcaș Denis în contul statului, 250 lei ce constituie taxă de stat de plata căreia a fost scutit de drept reclamantul la depunerea cererii;
- ✓ În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (prejudiciul material și cheltuielile de transport nu sunt probate corespunzător).

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea menționată, la data de 17 decembrie 2024, Pușcaș Denis a contestat cu apel ne motivat hotărârea primei instanţe, iar la data de 07 martie 2025 cu apel motivat, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, apelantul a invocat că, instanța de fond eronat a dispus încasarea prejudiciului moral în cuantum de 10 000 lei, fără a analiza în mod obiectiv circumstanțele reale ale cauzei, în special faptul că însăși pretinsa victimă, Țurcan Ivan, a fost inițiatorul conflictului care a condus la incidentul litigios.

Totodată, apelantul indică că, presupusele suferințe psihice invocate de intimat, manifestate prin stres nervos, emoții negative, dureri fizice și stări de disconfort nu au fost dovedite prin mijloace probatorii concludente, în special în lipsa unui **act medical sau a unui document medical oficial emis de o instituție medicală autorizată**, care să ateste efectuarea unui tratament ambulatoriu sau consecințele medicale ale presupusei agresiuni.

Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 6 700 lei, susține că aceste cheltuieli nu sunt reale și justificate.

La data de 03 aprilie 2025, intimatul Țurcan Ivan prin intermediul avocatului Procopciuc Ion a depus referință, prin care a solicitat respingerea apelului declarat de Pușcaș Denis ca nefondat, cu menținerea hotărârii instanței de fond fără modificări.

În motivare intimatul, repetat reiterând argumentele din cererea de chemare în judecată, suplimentar a menționat că, din motiv că, Țurcan Ivan activează cu ziua prin localitate și nu a beneficiat la acel moment de poliță medicală i-a fost refuzată acordarea ajutorului medical și internarea în spital, iar în final i s-a refuzat și eliberarea unui extras-certificat medical privind leziunile corporale.

De asemenea menționează că, nu a avut posibilitatea de a prezenta un certificat de locul de muncă, deoarece activează ne oficial, iar proprietarul muncii prestate de Țurcan Ivan i-a refuzat să-i elibereze un astfel de certificat.

Declarațiile părților în ședința de judecată a instanței de apel:

În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului, avocat Uncu Natalia a solicitat admiterea apelului declarat de Pușcaș Denis, casarea hotărârii contestate și pronunțarea unei noi soluții prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral. Consideră că, prejudiciul moral încasat de instanța de fond în mărime de 10 000 lei nu a fost demonstrat de Țurcan Ivan la examinarea cauzei civile în instanța de judecată, deoarece nu s-a anexat un extras medical sau concluzie de ambulator care ar demonstrat faptul că, Țurcan Ivan s-a tratat ambulator, sau într-o instituție medicală și ar fi avut careva prejudicii morale.

Mai mult menționează că, la materialele cauzei civile este anexată ordonanța privind examinarea cauzei contravenționale din 22 martie 2024, unde se indică faptul că, anume Țurcan Ivan i-a strigat pe Pușcaș Denis să se apropie de el, fapt ce rezultă că, însăși Țurcan Ivan a și fost inițiatorul conflictului.

Atestă că, prejudiciul moral încasat de instanța de fond nu este proporțional faptei comise de către Pușcaș Denis.

Cu referire la cheltuielile judiciare încasate din contul lui Pușcaș Denis, la fel consideră că, aceste cheltuieli nu sunt reale, necesare și rezonabile și mai mult justificate.

Pe de altă parte reprezentantul intimatului, avocat Procopciuc Ion a pledat pentru respingerea cererii de apel declarat de Țurcan Ion, cu menținerea hotărârii instanței de fond fără modificări.

Menționează că, reieșind din faptul că, Țurcan Ivan nu dispune de poliță de asigurare, i s-a refuzat eliberarea unui certificat medical de către organele abilitate întru confirmarea leziunilor corporale, or, faptul dat se probează din planșa fotografică anexă.

Totodată, solicită încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate de Țurcan Ivan în instanțe de apel.

Aprecierea instanței de apel:

Studiind materialele cauzei, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar și în raport cu prevederile legislației în vigoare, instanța de apel consideră că, apelul declarat de Pușcaș Denis urmează a fi admis, cu modificarea hotărârii primei instanțe, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu art.362 alin.1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil reține că, dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat la data de 18 noiembrie 2024 (f.d.44), iar apelul preliminar a fost înregistrat la Judecătoria Bălți, sediul Fălești la data de 17 decembrie 2024 (f.d.46-48), iar cel motivat la data de 07 martie 2025 (f.d.65-66), prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Cod procedură civilă.

Conform art.385 lit.b) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să b) să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanţe.

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Prevederile art. 130 alin.(1) Cod de procedură civilă statuează că, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Din textul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă se desprinde că, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

Totodată, Colegiul civil reține că, instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43). 45.

Colegiul notează că prin acțiunea inițială, reclamantul Țurcan Ivan pretinde încasarea de la pârâtul/apelant Pușcaș Denis a sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, celui material în mărime de 9 984 lei (format din cheltuieli de asistență juridică suportate în procesul penal și contravențional în sumă de 5 000 lei și 4 984 lei venitul

ratat), cheltuieli de transport în mărime de 800 lei suportate la examinarea cauzei penale și contravenționale, încasarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză în mărime de 5 000 lei pentru asistență juridică și 800 lei pentru transport, în total suma de 26 584 lei.

Astfel, în susținerea pretențiilor înaintate, reclamantul/intimat Țurcan Ivan a prezentat instanței Ordonanța din 22 martie 2024, potrivit căreia s-a dispus ne începerea urmăriri penale, fiind clasat procesul penal în privința lui Pușcaș Denis în temeiul art.286 Cod de procedură penală (f.d.16-23).

Prin ordonanța din 22 martie 2024, procurorul în procuratura raionului Fălești, Gonța Lilian la recunoscut pe Pușcaș Denis vinovat de comiterea contravenției prevăzută de ***** Cod contravențional, fapt pentru care a fost sancționat cu pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 20 u.c. echivalent a 1 000 lei.

Potrivit constatărilor din Ordonanța menționată, la 01 ianuarie 2024 aproximativ la ora 18.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în centrul satului *****, *****, în urma relațiilor ostile apărute anterior a inițiat un conflict cu Țurcan Ivan, în procesul căruia, urmărind scopul cauzării leziunilor corporale, i-a aplicat lui Țurcan Ivan o lovitură cu pumnul în regiunea feței, în rezultat cauzându-i victimei leziuni corporale neînsemnate, sub formă de edem al țesuturilor moi şi echimoză în regiunea ochiului drept, edem, echimoză, hemoragie şi excoriație pe mucoasa obrazului drept, care au fost produse prin mecanism de lovire cu un corp dur-contondent, inclusiv şi cu piciorul şi se califică ca vătămare neînsemnată a integrității corporale sau sănătății, confirmate prin concluziile raportului de expertiză judiciară cu nr. 202433D0015 din 23.01.2024 (f.d.24-25).

Totodată într-u stabilirea circumstanțelor cauzei, s-a efectuat raport de constatare nr.202338P0003 din 02 ianuarie 2024 potrivit căruia la examinarea medico-legală a lui Țurcan Ivan s-au constatat edem al țesuturilor moi şi echimoză în regiunea ochiului drept, edem, echimoză, hemoragie şi excoriație pe mucoasa obrazului drept, care au fost produse prin mecanism de lovire cu un corp dur-contondent, inclusiv şi cu piciorul şi se califică ca vătămare neînsemnată a integrității corporale sau sănătății (f.d.10-11).

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prin hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 18 noiembrie 2024 acțiunea a fost admisă parțial:

- ✓ S-a încasat de la Pușcaș Denis în beneficiul lui Țurcan Ivan, suma de 10 000 lei cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral și 6 700 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, proporțional părții admise;
- ✓ S-a încasat de la Pușcaș Denis în contul statului, 250 lei ce constituie taxă de stat de plata căreia a fost scutit de drept reclamantul la depunerea cererii;
- ✓ În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (prejudiciul material și cheltuielile de transport nu sunt probate corespunzător).

Exprimându-și dezacordul cu soluția primei instanțe, Pușcaș Denis a contestat-o cu apel, invocând argumentele enumerate mai sus.

Respectiv, Colegiul civil, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că apelul declarat de Pușcaș Denis urmează a fi admis, cu modificarea hotărârii primei instanțe în partea prejudiciului moral prin micșorarea acestuia de la 10

000 lei la 7 000 lei și cheltuielilor de asistență juridică de la 6 700 lei la 6 000 lei, reieșind din următoarele considerente.

În acest sens Colegiul civil constată că, în urma acțiunilor ilegale ale lui Pușcaș Denis care au dus la sancționarea contravențională a acestuia, lui Țurcan Ivan i-a fost cauzat în inevitabil un prejudiciu moral.

Instanța de apel relevă că, prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, fiind o condiție esențială şi necesară a acesteia, de sine stătătoare. Un prejudiciu este cert atunci când existența lui este sigură, neîndoielnică şi, totodată, poate fi stabilită întinderea sa în prezent.

În continuare, se conchide că în conformitate cu art. 45 alin. (1) Cod contravențional, persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură şi în cazul în care, în sensul art.30 alin.(11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale.

Potrivit art.9 alin.(1) și (2) lit. f) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar: în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.

Potrivit art.16 alin. (1) lit. g) Cod civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Conform art.19 alin.(1), (2), (3) Cod civil, (1) în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integral a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). (3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).

Potrivit art.1998 alin.(1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Conform art. 2022 Codul civil, (1) Se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă el constituie consecinţa faptei acelei persoane ori consecinţa izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii. (2) În cazul vătămării integrităţii corporale sau altei vătămări a sănătăţii ori al decesului, nu se va lua în cont predispoziţia persoanei vătămate la un anumit tip de vătămare sau la o anumită mărime a vătămării.

În conformitate cu art.2036 alin.(1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i sa cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Prin prisma art.2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Reieșind din conținutul dispozițiilor legal citate, răspunderea pentru prejudicial moral are un caracter compensator, acesta urmează să fie determinat de către instanța judecătorească, ținându-se cont de circumstanțele concrete ale cauzei, de persoana reclamantului și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

Însă, la determinarea mărimii prejudiciul moral, trebuie avut morală constă în atingerea adusă valorilor care definesc personalitatea umană, valori care se referă la existența fizică a omului, sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare.

Colegiul civil remarcă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că compensația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă un efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor, iar cel care pretinde daunele morale să aducă un minim de argumente și indici din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate prin acțiunile intimatului și ca cale de consecință compensația acordată să reprezinte o satisfacție echitabilă prin restabilirea drepturilor încălcate și situația victimei înainte de cauzarea prejudiciului.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea reclamantului.

Cu referire la cuantumul prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, Colegiul civil consideră că prima instanță, deși corect a constatat că prin cauzarea vătămărilor integrității corporale lui Țurcan Ivan i-a fost cauzat inevitabil un prejudiciu moral manifestat prin sentimente de stres, neliniște, insomnie, însă eronat a concluzionat necesitatea încasării integrale a acestuia favoarea reclamantului Țurcan Ivan.

Colegiul menționează că prin prejudiciu moral se înţelege totalitatea suferinţelor psihice şi/sau fizice, cauzate prin acţiuni sau inacţiuni, ce atentează la valorile nepatrimoniale ale persoanei, iar modalitățile de exprimare a prejudiciului moral constituie efectele concrete (consecințele) pe care dauna le produce asupra acesteia.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-şi estimeze prejudiciul adus, dar numai instanţa de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noţiunea reparării rezonabile, de circumstanţele cazului concret, de personalitatea părţilor. Cuantumul compensaţiei depinde şi de durata menţinerii consecinţelor vătămării. Instanţa de judecată, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, ia în consideraţie circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul.

De altfel, legea materială indică că mărimea prejudiciului moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul şi gravitatea suferințelor psihice cauzate persoanei, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această compensarea poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

La fel, la examinarea cerinței privind compensarea prejudiciului moral, Colegiul reține că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Corespunzător, instanța de apel, ținând cont, în principal, de necesitatea acordării unei compensații echitabile și rezonabile în raport cu suferințele invocate, de gravitatea faptei pârâtului și de impactul pe care l-a avut această faptă pentru partea reclamantă/intimată, de suferințele psihice ale acesteia în urma săvârșirii faptei prejudiciabile, concluzionează că încasarea unui prejudiciu moral în mărime de 7 000 lei compensează suferințele cauzate în rezultatul acțiunilor comise de Pușcaș Denis.

La acest capitol aserțiunea apelantului precum că, la materialele cauzei nu există un **act medical emis de o instituție medicală autorizată**, care să ateste presupusele agresiuni, Colegiul civil o va respinge, dat fiind că, acționarea ilicită, cu vinovăție a lui Pușcaș Denis a fost dovedită pe deplin prin ordonanța procurorului din 22 martie 2024, în conținutul căreia fiind descrie în mod detaliat faptele imputate, temeiurile de drept reținute, precum și probele administrate, inclusiv declarațiile martorilor și alte mijloace de probă relevante, care confirmă implicarea directă și vinovăția lui Pușcaș Denis în comiterea actului ilicit.

Referitor la cele invocate în apel, privind faptul că, Țurcan Ivan a fost inițiatorul conflictului, Colegiul civil se expune doar în limitele cerințelor invocate în cererea de apel privind recuperarea prejudiciului moral și a cheltuielilor judiciare rezultate ca urmare a acțiunilor lui Pușcaș Denis.

Cu referire la cheltuielile de asistență juridică, Colegiul menționează că, în conformitate cu prevederile art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.*

În conformitate cu art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.*

În conformitate cu prevederile art. 96 alin.11) *cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.*

Colegiul atestă că cheltuielile de asistență juridică, dat fiind specificul de apariție a lor, precum și a circumstanțelor în care se nasc, au rolul de a recompensa persoanele care au acordat instanței asistență la înfăptuirea justiției într-o cauză concretă.

La capitolul dat, Colegiul atestă că necesitatea adjudecării cheltuielilor de asistență juridică operează indiferent de calitatea subiectului pasiv, criteriu fiind pierderea procesului în raport cu subiectul activ. În acest sens, se subliniază dreptul instanței de a aprecia din oficiu nu doar necesitatea cheltuielilor suportate, dar și cuantumul real al acestora sub sancțiunea de reducere a cheltuielilor pretinse. Partea adversă, care deși este vinovată de declanșarea procesului judiciar, trebuie să suporte doar cheltuielile făcute justificat de către partea câștigătoare.

Sub aspectul evaluării mărimii solicitate spre compensare instanța de apel reține că cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Sunt realmente angajate sumele pe care reclamantul le-a plătit sau trebuie să le plătească avocatului. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă emisă pentru clienţi şi în alte cazuri stabilite de legislaţie. Necesitatea cheltuielilor indică timpul rezonabil necesar pentru a reprezenta reclamantul, probat prin listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul). Caracterul rezonabil al cheltuielilor semnifică faptul că, în raport cu natura activităţii efectiv prestate, complexitatea, riscul implicat de existenţa litigiului sau şi reputaţia celui care acorda asemenea servicii, ele să nu fie exagerate.

Aici necesită a fi evidenţiat că pentru determinarea caracterului rezonabil al cheltuielilor compensației acordate și pentru o apreciere corectă se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor

procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

La determinarea cuantumului cheltuielilor de judecată, se va ţine cont în această materie de practica Curţii Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia partea care a câștigat procesul nu va putea obţine rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea şi caracterul lor rezonabil (cauzele Costin împotriva României, Străin împotriva României, Stere şi alţii împotriva României, Raicu împotriva României).

Cu referire la Hotărîrea Amihalachioaie versus Republica Moldova din 20 aprilie 2004, Şarban versus Republica Moldova din 04 octombrie 2005, instanţa pentru a include cheltuielile spre încasare din contul pârâtului, urmează să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale şi necesare, şi într-un cuantum rezonabil, fiind necesară prezentarea unei liste detaliate a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor în întregime sau în parte.

Din actele cauzei s-a stabilit că drept dovadă de achitare a serviciilor avocatului Procpciuc Ion, în interesul reclamantului/intimat Țurcan Ivan pe cauza contravențională, a fost prezentat bonul de plată nr. 729905 din 08 februarie 2024 în sumă de 5 000 lei (f.d.26).

La fel, din actele cauzei rezultă că, la examinarea prezentei cauze civile, Țurcan Ivan a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5 000 lei achitate avocatului Procopciuc Ion, fapt confirmat prin bonul de plată nr.729913 din 06 iunie 2024 (f.d.6).

Prin urmare, ținând cont de faptul că pretențiile reclamantului/intimatului au fost admise în parte, Colegiul civil consideră necesară micșorarea cuantumului cheltuielilor de asistență juridică stabilite de instanța de fond, de la suma de 6 700 lei la suma de 6 000 lei, sumă care urmează a fi încasată din contul pârâtului/apelantului Pușcaș Denis, în beneficiul reclamantului/intimatului Țurcan Ivan.

În ceea ce privește solicitare de compensare a cheltuielilor de asistență juridică în cuantum de 3 000 lei, achitate avocatului Procopciuc Ion de către Țurcan Ivan în fața instanței de apel, Colegiul civil urmează să o respingă, întrucât partea care a solicitat compensarea, nu a avut câștig de cauză în prezenta cauză, nefiind astfel îndeplinite condițiile legale pentru acordarea cheltuielilor de asistență juridică.

Colegiul civil va menține dispozițiile instanței de fond referitoare la respingerea pretențiilor privind prejudiciul material și cheltuielile de transport, întrucât aceste aspecte nu au fost supuse criticii în calea de atac și prin urmare, nu fac obiectul reexaminării în prezenta procedură de apel.

În contextul celor invocate supra, Colegiul civil conchide de a admite apelul declarat de Pușcaș Denis, cu modificarea hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 18 noiembrie 2024 prin micșorarea prejudiciului moral de la suma de 10 000 lei la suma de 7

000 lei și cheltuielilor de asistență juridică de la suma de 6 700 lei la suma de 6 000 lei, în rest hotărârii fiind menținută fără modificări.

În conformitate cu art.385 lit.b) CPC, Colegiul civil

D E C I D E :

Cererea de apel declarată de Pușcaș Denis, se admite.

Se modifică Judecătoriei Bălți (sediul Fălești) din 18.11.2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Țurcan Ivan împotriva lui Pușcaș Denis privind repararea prejudiciului moral încasarea cheltuielilor de judecată, în latura încasării prejudiciului moral de la suma de 10 000 lei la suma de 7 000 lei și în latura cheltuielilor de asistență juridică de la suma de 6 700 lei la suma de 6 000 lei.

În rest dispoziții instanței de fond se mențin.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs, la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului,
judecător Grosu Stanislav

Judecătorii: Țihonschi Alina Holban Radu